

ADHÉZNE KONANIE A PREKÁŽKA VECI ROZSÚDENEJ

Prekážka veci rozsúdenej (rei iudicatae) alebo tiež zásada ne bis in idem je z ústavnoprávneho hľadiska súčasťou princípu právnej istoty patriacej do konceptu právneho štátu, ktorý je zakotvený v čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Uvedená prekážka znamená, že existencia právoplatného rozhodnutia v spornej veci bráni novému konaniu a novému rozhodnutiu v tej istej veci. Platí to však iba v prípade, ak účastníkmi konania (sporovými stranami) sú tie isté subjekty, pričom aj predmet konania je totožný.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 798/2016 z 11. januára 2017)

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. januára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošikovej a sudcu Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť J. K., zastúpeného Advokátskou kanceláriou BB Consensus, s. r. o., Kollárovo námestie 9, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Peter Bizub, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2 To 23/2016 z 18. mája 2016 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 2 To 23/2016-1666 z 18. mája 2016 p o r u š i l základné právo J. K. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 2 To 23/2016-1666 z 18. mája 2016 z r u š u j e v časti, v ktorej bolo zamietnuté odvolanie J. K., a vec v rozsahu zrušenia v r a c i a na ďalšie konanie.

3. J. K. p r i z n á v a úhradu trov konania v sume 363,79 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov), ktorú j e Krajský súd v Žiline p o v i n n ý vyplatiť na účet spoločnosti BB Consensus, s. r. o., Advokátska kancelária, Kollárovo námestie 9, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti J. K. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :**I.**

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 798/2016-18 z 27. októbra 2016 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť J. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 To 23/2016 z 18. mája 2016.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľ v podaní z 12. decembra 2016 a krajský súd vo vyjadrení z 20. novembra 2016 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

Zo sťažnosti vyplýva, že na základe ponuky dopravy a stavebnej mechanizácie dodal sťažovateľ stavebné práce a stavebnú mechanizáciu spoločnosti Real-stav, s. r. o. (ďalej len „odberateľ“), pričom za poskytnuté dodávky vystavil viaceré faktúry, z ktorých zostala v celku neuhradená suma 79 328,04 €.

Z uvedeného dôvodu podal sťažovateľ voči odberateľovi žalobu o zaplatenie dlžnej sumy. Rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 19 Cb 59/2010 zo 14. januára 2011 bola sťažovateľovi priznaná celá uplatnená čiastka s príslušenstvom a trovami. Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 13 Cob 191/2011 z 24. novembra 2011 bol rozsudok okresného súdu potvrdený.

Vzhľadom na nedobytnosť pohľadávky v exekučnom konaní a pre podozrivé prevody majetku zo strany odberateľa podal sťažovateľ 26. októbra 2011 trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu poškodzovania veriteľa štatutárom odberateľa JUDr. J. H. (ďalej len „štatutár“). V rámci trestného konania si sťažovateľ ako poškodený uplatnil nárok na náhradu škody, ktorá mu bola trestným činom spôsobená, a to v celkovej výške 2 389 836,80 Sk, t. j. 79 328,04 €.

Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 3 T 200/2016 z 8. februára 2016 bol štatutár uznaný vinným zo spáchania trestného činu poškodzovania veriteľa podľa § 239 ods. 1 písm. a), ods. 4 a 5 písm. a) Trestného zákona. Odsudzujúci výrok uvedeného rozsudku je založený na tom skutkovom základe, že štatutár previedol časť majetku odberateľa (presne špecifikovaného vo výroku rozsudku) bez prijatia reálnej protihodnoty v prospech odberateľa, čím zmaril uspokojenie viacerých svojich veriteľov, pričom uvedeným činom spôsobil značnú škodu. Bol mu za to uložený trest odňatia slobody vo výmere dva roky s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu jedného roka. Zároveň okresný súd sťažovateľa odkázal s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie.

Uznesením krajského súdu č. k. 2 To 23/2016-1666 z 18. mája 2016 bolo odvolanie sťažovateľa, ako aj ďalšieho poškodeného zamietnuté.

Krajský súd poukázal na vzťah medzi občianskoprávnym a trestným konaním, pričom dospel k názoru, že v zmysle § 46 ods. 4 Trestného poriadku a konštantnej judikatúry, ak sa o nároku na náhradu škody rozhodlo v občianskoprávnom alebo inom príslušnom konaní, nemožno ho už uplatniť v trestnom konaní. V takomto prípade nemožno o nároku na náhradu škody znova rozhodnúť v trestnom konaní.

Podľa názoru krajského súdu je nesporné, že právoplatným rozhodnutím v občianskoprávnom konaní bolo už sťažovateľovi priznané právo na náhradu škody, pričom tento nárok napriek tomu znovu uplatnil aj v trestnom konaní, hoci ide o totožné nároky. Je pritom irelevantné, či k uspokojeniu sťažovateľa skutočne došlo, a to či už dobrovoľne, alebo na základe exekúcie. Predpokladom splnenia podmienky prekážky rozhodnutej veci je splnenie formálneho predpokladu, a to vydanie rozhodnutia vo veci, čo treba považovať za preukázané.

Sťažovateľ predovšetkým konštatuje, že uznesenie krajského súdu č. k. 2 To 23/2016-1666 z 18. mája 2016 bolo jeho právnomu zástupcovi doručené 25. júla 2016, a preto sťažnosť ústavnému súdu je podaná v zákonnej lehote.

Ďalej sťažovateľ uvádza, že nemožno súhlasiť so závermi krajského súdu. V skutočnosti sa totiž v občianskoprávnom konaní rozhodovalo o inom nároku sťažovateľa, a to o neuhradení ceny diela (nie teda o náhrade škody) voči inému subjektu (odberateľovi ako právnickej osobe, nie teda voči jeho štatutárovi ako fyzickej osobe). Ide o dva rôzne právne vzťahy, ktoré majú rôzne subjekty a rôzny právny dôvod ich vzniku.

Sťažovateľ trvá na tom, že nemožno stotožňovať jeho nárok uplatnený v občianskom súdnom konaní z titulu nezaplatenej ceny diela proti odberateľovi ako dlžníkovi s jeho nárokom na náhradu škody uplatneným voči štatutárovi ako obžalovanému v trestnom konaní. Podľa sťažovateľa je potrebné zdôrazniť, že krajský súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal s rozdielnosťou uplatnených nárokov a taktiež v uznesení absentuje argumentácia, prečo považuje uplatnené nároky sťažovateľa za totožné.

Totožnosť vecí, resp. uplatňovaného nároku, je podľa sťažovateľa daná, ak je daná totožnosť účastníkov, predmetu konania a ide o rovnaké skutkové okolnosti, od ktorých sa odvodzuje právo. Nejde o totožnosť vecí, ak chýba čo len jeden znak totožnosti vecí. Napríklad, ak v konaní vystupujú tí istí účastníci, predmetom konania je rovnaká suma, ale skutkovým základom v prvom prípade je vrátenie pôžičky a v druhom prípade náhrada škody, nejde o totožnosť vecí.

Pre naplnenie skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania veriteľa, ktorá bola štatutárovi v trestnom konaní preukázaná, sa vyžaduje spôsobenie škody na cudzom majetku. Škodou sa rozumie ujma na majetku alebo reálny úbytok na majetku či na právach poškodeného, prípadne jeho iná ujma, ktorá je v príčinnej súvislosti s trestným činom, a to bez ohľadu na to, či ide o škodu na veci alebo na právach. Podľa autorov komentára k Občianskemu zákonníku povinnosť nahradiť škodu je osobitným právnym dôvodom vzniku záväzkového právneho vzťahu. V tomto prípade možno hovoriť o vzniku záväzkového vzťahu zo zákona. Dôvodom vzniku tohto záväzku je protiprávne konanie škodcu. Obsahom tohto záväzkového vzťahu je povinnosť subjektu, ktorý škodu spôsobil inému, ju nahradiť, a právo subjektu, ktorému bola škoda spôsobená, uplatniť právo na náhradu škody. Záväzok škodcu nahradiť škodu poškodenému je záväzkom novým, a to aj v prípade, že škoda bola spôsobená v rámci už existujúceho záväzkového vzťahu.

Sťažovateľ ďalej poukázal na to, že predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu je protiprávny úkon škodcu. Sťažovateľ a najmä orgány činné v trestnom konaní preukázali protiprávnosť úkonu (činu) odsúdeného štatutára a tak isto aj vznik škody, čo potvrdil okresný súd vo svojom rozsudku č. k. 3 T 200/2013-1618 z 8. februára 2016.

Sťažovateľ namieta, že krajský súd sa ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom nevysporiadal s otázkou totožnosti sťažovateľom uplatneného nároku na náhradu škody z pohľadu predmetu konania. Je totiž podľa sťažovateľa nepochybné, že predmetom konania v občianskom súdnom konaní bolo rozhodovanie o nároku sťažovateľa voči odberateľovi zo zmluvy o dielo na zaplatenie ceny diela, zatiaľ čo predmetom konania v trestnom konaní bol nárok sťažovateľa voči odsúdenému štatutárovi, ktorý mu vznikol protiprávnym konaním štatutára.

V závere svojej sťažnosti sťažovateľ uviedol, že tým, že sa krajský súd nijakým spôsobom nevysporiadal s rozdielnosťou právneho titulu a právneho dôvodu jeho nároku, odmietol titul náhrady škody ako taký a tým, že záväzok škodcu nahradiť škodu poškodenému je záväzkom

novým, a to aj v prípade, že škoda bola spôsobená v rámci už existujúceho záväzkového vzťahu, ale zaoberal sa úplne iným právnym titulom, a to povinnosťou odberateľa zaplatiť sťažovateľovi istinu na základe právoplatného rozsudku vydaného v občianskoprávnom konaní, treba uznesenie krajského súdu považovať za arbitrárne a za porušujúce označené články ústavy a dohovoru.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezhosťou takto rozhodol:

„1. Základné právo J. K. na súdnu a inú právnu ochranu upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 2To/23/2016 zo dňa 18. mája 2016 porušené bolo.

3. Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2To/23/2016-1666 zo dňa 18. mája 2016 sa zrušuje a vec sa Okresnému súdu Žilina vracia na ďalšie konanie.

4. J. K. sa priznáva finančné zadostučinenie 3 300,- EUR, ktoré je Krajský súd v Žiline povinný J. K. vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. J. K. sa priznávajú trovy právneho zastúpenia 1 410,79 EUR, ktoré je Krajský súd v Žiline povinný zaplatiť na účet advokátskej kancelárie BB Consensus, s.r.o. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Z vyjadrenia predsedníčky krajského súdu sp. zn. Spr 478/2015 z 30. novembra 2016 doručeného ústavnému súdu 6. decembra 2016 vyplýva, že sa pridrižiava vyjadrenia predsedníčky senátu a zároveň sudkyne spravodajkyne s tým, že toto vyjadrenie možno považovať aj za vyjadrenie krajského súdu. Podľa vyjadrenia predsedníčky senátu krajského súdu z 30. novembra 2016 tvoriaceho prílohu vyjadrenia predsedníčky krajského súdu uznesenie krajského súdu sp. zn. 2 To 23/2016 z 18. mája 2016 je zákonné a sťažnosť podaná sťažovateľom ústavnému súdu nie je dôvodná.

Z repliky právneho zástupcu sťažovateľa z 12. decembra 2016 doručenej ústavnému súdu 19. decembra 2016 vyplýva, že sťažovateľ sa v plnom rozsahu pridrižiava sťažnosti a naďalej je toho názoru, že došlo k porušeniu jeho označených práv. Za nesprávne považuje stanovisko krajského súdu, podľa ktorého v dôsledku právoplatného rozsudku okresného súdu sp. zn. 19 Cb 59/2010 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 13 Cob 191/2011, ktorým bol sťažovateľovi priznaný nárok za zmluvné plnenie vo výške 79 328,04 €, už nie je možné taký istý nárok prisúdiť sťažovateľovi znova v rámci trestného konania. Účastníkmi konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 19 Cb 59/2010 boli sťažovateľ ako žalobca a odberateľ (právnická osoba) ako žalovaný. Predmetom konania nebola náhrada škody, ale cena diela – odmena za vykonané práce na základe sťažovateľom ako žalobcom vystavených faktúr. Vyplýva z toho, že predmetom konania bola žaloba o zaplatenie ceny diela a účastníkmi konania boli sťažovateľ a odberateľ. V zmysle prekážky právoplatne rozhodnutej veci nemožno vo veci, v ktorej sa už právoplatne rozhodlo, rozhodnúť znova. Výklad pojmu „tá istá vec“ je pomerne jednotný v tom zmysle, že musí ísť o tých istých účastníkov konania a ten istý predmet konania (čo znamená, že ide o totožný nárok uplatnený z totožného skutkového základu medzi totožnými účastníkmi konania). Ak sa preto konanie netýka tých istých subjektov, nemožno hovoriť o prekážke právoplatne rozhodnutej veci a výrok právoplatného rozhodnutia súdu nie je v takomto prípade záväzný pre súd, ktorý prerokúva inú právnu vec. V trestnom konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 2 To 23/2016 sú stranami konania odlišné subjekty ako v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 19 Cb 59/2010, a to sťažovateľ ako poškodený a štatutár ako odsúdený. Odlišný je aj predmet konania, ktorým je náhrada škody spôsobenej štatutárom pri výkone podnikateľskej činnosti odberateľa. Štatutár

porušil právnu povinnosť v zmysle § 239 ods. 1 písm. a) a ods. 4 a 5 Trestného zákona, ktorá spočívala v zákonomnom zákaze zmarit', čo aj len čiastočne, uspokojenie veriteľa, ktorým je sťažovateľ. Štatutár týmto konaním spôsobil veriteľom odberateľa značnú škodu. Túto škodu nespôsobil odberateľ, ale jeho štatutár.

Napokon právny zástupca sťažovateľa uplatňuje náhradu trov právneho zastúpenia sťažovateľa advokátom v celkovej sume 705,40 €. Ide o odmenu vo výške 579,25 € za vypracovanie a podanie návrhu na súd (zrejme sa má na mysli podanie sťažnosti ústavnému súdu, pozn.), ďalej o režijný paušál 8,58 € a napokon o daň z pridanej hodnoty vo výške 117,57 €, keďže právny zástupca podľa pripojeného osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty je platcom tejto dane.

II.

Z rozsudku okresného súdu č. k. 3 T 200/2013-1618 z 8. februára 2016 vyplýva, že štatutár ním bol uznaný za vinného zo spáchania zločinu poškodzovania veriteľa podľa § 239 ods. 1 písm. a), ods. 4 a 5 písm. a) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu jedného roka, pričom sťažovateľ ako poškodený bol podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku s nárokom na náhradu škody odkázaný na občianske súdne konanie. Pretože po vyhlásení rozsudku sa tak prokurátor, ako aj štatutár v postavení obžalovaného vzdali práva podať odvolanie, podľa § 172 ods. 2 Trestného poriadku bol vyhotovený zjednodušený rozsudok, ktorý neobsahuje odôvodnenie.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 2 To 23/2016-1666 z 18. mája 2016 vyplýva, že ním bolo podľa § 319 Trestného poriadku zamietnuté (inter alia) aj odvolanie sťažovateľa. Podľa názoru krajského súdu bolo preukázané, že sťažovateľ riadne a včas uplatnil v adhéznom konaní nárok na náhradu škody v sume 79 328,04 €. Preukázané bolo aj to, že sťažovateľ uplatnil škodu vo výške 79 328,04 € aj v občianskoprávnom konaní proti odberateľovi ako žalovanému, pričom právoplatnými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu bol odberateľ zaviazaný požadovanú sumu sťažovateľovi zaplatiť aj s príslušenstvom. Z odôvodnenia rozsudkov vyplýva, že ide o nárok totožný s nárokom, ktorý sťažovateľ uplatnil aj v trestnom konaní (vymedzenie jednoznačne vyplýva z vystavených faktúr, ktorými vyúčtoval odberateľovi svoje plnenie). Vzhľadom na uplatnenie nároku na náhradu škody, ktorý mal vzniknúť trestným činom, za ktorý bol štatutár právoplatne odsúdený, treba poukázať na vzťah medzi občianskoprávnym a trestným konaním. V zmysle § 46 ods. 4 Trestného poriadku a konštantnej judikatúry, ak sa o nároku na náhradu škody rozhodlo v občianskoprávnom alebo inom príslušnom konaní, nemožno ho uplatniť v trestnom konaní. Účelom totiž je, aby sa o nároku na náhradu škody urýchlene rozhodlo. Ak sa tak už stalo (ako to bolo aj v tejto veci), potom tento účel sa splnil, a preto o nároku na náhradu škody nemožno znovu rozhodnúť v trestnom konaní. Je teda zrejmé, že účelom inštitútu poškodeného v trestnom konaní je dosiahnutie uspokojenia spôsobenej škody, a to či už v trestnom, alebo v občianskom súdnom konaní. Je nesporné, že sťažovateľovi bolo v občianskom súdnom konaní priznané právo na náhradu škody, pričom tento nárok uplatnil aj v trestnom konaní. Treba zdôrazniť, že ide o totožné nároky uplatnené tak v civilnom, ako aj v trestnom konaní. Je pritom irelevantné, či k uspokojeniu sťažovateľa skutočne došlo, a to dobrovoľným plnením alebo na základe núteného výkonu súdneho rozhodnutia. Predpokladom splnenia podmienky prekážky rozhodnutej veci je splnenie formálneho predpokladu, a to vydania rozhodnutia vo veci, čo treba považovať za splnené, resp. preukázané.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Sťažovateľ je presvedčený, že všeobecné súdy boli povinné meritórne sa zaoberať jeho nárokom na náhradu škody, ktorý si uplatnil v rámci adhézneho konania, pretože nemožno akceptovať, že by v prípade jeho nároku šlo o vec už právoplatne rozsúdenú v rámci skoršieho občianskeho súdneho konania.

Krajský súd trvá na tom, že išlo o vec rozsúdenú, čo bránilo tomu, aby sa o uplatnenom nároku sťažovateľa znova meritórne rozhodovalo v rámci adhézneho konania. Vyjadrenie neobsahuje žiadnu vecnú polemiku s uplatnenou argumentáciou sťažovateľa.

Z pohľadu ústavného súdu treba predovšetkým zo skutkového hľadiska konštatovať, že medzi účastníkmi sa javí ako nesporné, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 19 Cb 59/2010 zo 14. januára 2011 bol odberateľ ako žalovaný právoplatne zaviazaný zaplatiť sťažovateľovi ako žalobcovi sumu 79 328,04 € s príslušenstvom, a to za dodané stavebné práce a stavebnú mechanizáciu. Rovnako je nesporné, že štatutár odberateľa bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 3 T 200/2016 z 8. februára 2016 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 2 To 23/2016-1666 z 18. mája 2016 právoplatne uznaný vinným zo spáchania trestného činu poškodzovania veriteľa podľa § 239 ods. 1 písm. a), ods. 4 a 5 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil tým, že presne špecifikovanú časť majetku odberateľa previedol na iných vlastníkov bez prijatia reálnej protihodnoty v prospech odberateľa, čím zmaril uspokojenie viacerých svojich odberateľov, pričom uvedeným činom spôsobil značnú škodu. Sťažovateľ bol so svojím nárokom na náhradu škody odkázaný na občianske súdne konanie.

Zákonným naplnením požiadaviek a princípov právneho štátu, konkrétne právnej istoty, je inštitút právoplatnosti súdnych rozhodnutí. Právoplatnosť v civilnom procese znamená predovšetkým nezmeniteľnosť súdneho rozhodnutia a jeho záväzné účinky na právne vzťahy medzi účastníkmi, ktoré prostredníctvom inštitútu právoplatnosti nadobudli kvalitu judikovaných právnych vzťahov, t. j. vzťahov aprobovaných súdnou mocou (PL. ÚS 43/95).

Právnu istotu vytvorenú nezmeniteľnosťou súdnych rozhodnutí treba považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a v širšom kontexte za súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy (PL. ÚS 38/99).

Prekážka právoplatne rozsúdenej veci (*rei iudicatae*) je vymedzená dvoma kritériami, a to totožnosťou osôb (sporových strán) a totožnosťou predmetu konania.

O totožnosť osôb ide vtedy, ak sa v konaní zúčastňujú tie isté osoby ako v konaní už ukončenom právoplatným rozhodnutím súdu. Procesné postavenie týchto osôb (žalobca a žalovaný) je v tejto súvislosti bez významu. Inými slovami, ak by sa žalobca stal žalovaným a žalovaný žalobcom, pričom by sa nevyskytla žiadna nová skutočnosť, ktorá by zmenila skutkový stav žaloby, stále bude trvať prekážka právoplatne rozhodnutej veci.

Totožnosť predmetu konania znamená totožnosť žalobného petitu, ako aj skutkového odôvodnenia žaloby, z ktorého žalobný petit vyplýva.

Možno vo všeobecnej právnej rovine konštatovať, že prekážka veci rozsúdenej (*rei iudicatae*) alebo tiež zásada *ne bis in idem* je z ústavnoprávneho hľadiska súčasťou princípu právnej istoty, ktorý tvorí súčasť konceptu právneho štátu, zakotvenej v čl. 1 ods. 1 ústavy. Uvedená prekážka znamená, že existencia právoplatného rozhodnutia v spornej veci bráni novému konaniu a novému rozhodnutiu v tej istej veci. Platí to však iba v prípade, ak účastníkmi konania (sporovými stranami) sú tie isté subjekty, pričom aj predmet konania je totožný.

Podľa názoru ústavného súdu treba prisvedčiť sťažovateľovi, že právoplatný rozsudok okresného súdu sp. zn. 19 Cb 59/2010 zo 14. januára 2011 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 13 Cob 191/2011 z 24. novembra 2011 zaväzujúci odberateľa zaplatiť sťažovateľovi 79 328,04 € ako protihodnotu sťažovateľom dodaných stavebných prác a stavebnej mechanizácie nezakladá prekážku veci rozsúdenej v pomere k trestnému konaniu vedenému proti štatutárovi v súvislosti s nárokom na náhradu škody, ktorý si sťažovateľ uplatnil voči štatutárovi vo výške 79 328,04 € v rámci adhézneho konania.

Je nepochybné, že v rámci trestného konania sa sťažovateľ domáha prisúdenia síce rovnakej sumy ako v skoršom občianskoprávnom konaní, avšak nie voči odberateľovi ako právnickej osobe, ale voči štatutárovi ako fyzickej osobe, pričom nejde o nárok vyplývajúci zo zmluvy o dodávke stavebných prác a stavebnej mechanizácie, ale o nárok na náhradu škody spôsobenej štatutárom prevodmi majetku v úmysle zmať vymáhanie pohľadávok veriteľov.

Možno uzavrieť, že bolo povinnosťou krajského súdu meritóme sa zaoberať uplatneným nárokom sťažovateľa na náhradu škody, keďže tento nárok nemožno považovať za taký, o ktorom už bolo skôr právoplatne rozhodnuté v občianskom súdnom konaní. Tým, že krajský súd sa uplatneným nárokom sťažovateľa meritóme nezaoberal, porušil jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vec vrátiť na ďalšie konanie.

Na základe citovaných ustanovení ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu č. k. 2 To 23/2016-1666 z 18. mája 2016 v časti, v ktorej bolo zamietnuté odvolanie sťažovateľa a vec vrátil v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). V ďalšom konaní bude krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Nebolo možné vyhovieť požiadavke sťažovateľa na priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 3 300 € (bod 4 výroku nálezu).

Podľa názoru ústavného súdu vyslovením porušenia označených práv podľa ústavy a dohovoru, zrušením uznesenia krajského súdu v časti týkajúcej sa sťažovateľa a vrátením veci na ďalšie konanie bola sťažovateľovi poskytnutá dostatočná satisfakcia za porušenie jeho práv. Práve preto niet dôvodu priznať mu navyše ešte aj finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ pôvodne (v sťažnosti) vyčíslil trovy právneho zastúpenia advokátom v čiastke 1 410,79 €, a to bez bližšej špecifikácie. Následne v rámci repliky na vyjadrenie predsedníčky krajského súdu spresnil, že požaduje náhradu trov právneho zastúpenia advokátom vo výške 705,40 €, a to za vypracovanie a podanie sťažnosti 579,25 €, za režijný paušál 8,58 € a za daň z pridanej hodnoty 117,57 €.

Sťažovateľ si teda uplatnil trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 1. augusta 2016 a podanie sťažnosti z 10. augusta 2016). Za dva úkony vykonané v roku 2016 patrí odmena v sume dvakrát po 143 € a režijný paušál dvakrát po 8,58 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 303,16 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 60,63 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 363,79 €.

Hoci právny zástupca sťažovateľa vykonal aj ďalšie úkony právnych služieb (replika na vyjadrenie krajského súdu), nebolo možné priznať mu za to odmenu (ale ani príslušné režijné paušály a daň z pridanej hodnoty), keďže odmenu za tieto ďalšie úkony neuplatnil.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia v bode 3 tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 časť vety pred bodkočiarkou ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.